

Tampere

Rakkautta toisella silmäyksellä?

Tampereen (ruotsiksi: Tammerfors) alue on ollut asutettuna jo 1000 vuotta sitten. Ruotsin kuningas Kustaa III perusti kaupungin v. 1779 kuuluisan Tammerkosken ääreen, Näsijärven ja Pyhäjärven väliin, joiden välinen korkeusero on 18 metriä kilometrin matkalla kaupungin läpi. Tietenkin tällainen voimakas, luonnonluoma vesivoima sittemmin valjastettiin erilaisten teollisuuslaitosten käyttöön, kuten pyörittämään puu- ja paperituotantoa, sekä jauhamaan sähköä. Vuonna 1865 Knut Fredrik Idestam rakensi ensimmäisen puuhiomotehtaan, joka tietenkin houkutteli paljon

työntekijöitä. Hyvin pian kävi selväksi, ettei tehtaan laajentaminen onnistuisi Tampereella, joten toinen tehdas rakennettiin 1868 noin 10 kilometrin päähän Nokian kosken partaalle, josta tuli tehtaalle nimi, Nokia Aktiebolag. Kun astuu rautatieasemalta ulos ensimmäisen kerran, saattaa nähdä lisää muitakin punatiilisiä rakennuksia ja silloin voi kuvitella tulleensa mihin tahansa eurooppalaiseen teollisuuskaupunkiin.

Mutta heti vasemmalla, noin 300 metrin päässä, voi nähdä Ortodoksisen kirkon, joka rakennettiin 1899 Venäjän vallan aikana. Kävelemällä pääkatua, eli Hämeenkatua eteenpäin noin kilometrin verran, voi nähdä korkeita tehtaanpiippuja 1900-luvun teollistumisen ajalta. Enää vain yhtä käytetään, muut on suojeltu kulttuuriperintönä. Tamperetta kutsuttiin aikoinaan ”Pohjoisen Manchesteriksi”. Ensimmäinen paperitehdas rakennettiin tänne 1783. Skotlantilainen James Finlayson perusti ensimmäisen puuvillatehtaan 1820, ja siitä tuli myöhemmin suuri tekstiiliteollisuuden keskittymä.

Kutomahallissa, missä monet nk. ”pumpulienkelit” työskentelivät, syttyivät koko Skandinavian ensimmäiset 150 sähkölampun 15. maaliskuuta 1882. Finlaysonin nimellä on yhä suuri merkitys tämän päivän Tampereella, koska suurella Finlaysonin tehdasalueella ja osittain sen omilla entisillä työväenasunnoilla ja monilla sosiaalisilla instituutioilla oli suuri vaikutus niiden luodessa yleiskuvan nykypäivän Tampereesta.

Kuten kaikkialla Euroopassa, tämä teollisuudenala koki 1960-70-luvuilla tietynlaisen alasajon, koska kysyntä laski, ja työpaikat hävisivät ulkoistamisen ja teknologian edistymisen takia. Mutta molemmat Tampereen yliopistot olivat jo panneet toimeen tietojenkäsittelyprofessorit 1960-luvulla, mitkä olivat

ensimmäiset Skandinaviassa. Pian uusi moderni huipputeknologia-teollisuus asettui Tampereen esikaupunkialueelle, noin 10 kilometrin päähän Nokialle, Nokianjoen rannalle, jossa se teki yhteistyötä lukuisten yliopisto-opiskelijoiden kanssa. Nimi Nokia (1996 ensimmäisten älypuhelin-keksijä) tuli pian maailmankuuluksi.

Jos nyt luulit, että kaupungin vanhat, punatiiliset tehdasrakennukset ovat hylättyjä ja tyhjillään, olet erehtynyt. Kävelemällä kaupungin läpi voit nähdä niiden uusia käyttötarkoituksia. Vanhat punatiilirakennukset on enimmäkseen jätetty vanhaan kuosiinsa, mutta kosken kuohujen ympärillä on muuten tapahtunut paljon viime vuosikymmeninä. Useita musiikkiklubeja, baareja, museota, kauppiaa ja kulttuuripaikkoja on avattu. Voit myös löytää joitakin erittäin hyviä ja mielenkiintoisia ravintoloita ja kahviloita, samalla kun hinnat Tampereella ovat normaalisti paljon pienempiä kuin Helsingissä.

Kävelemällä yhä eteenpäin ohi Keskustorin ja sen valko-keltaisen v. 1824 rakennetun kirkon, voit löytää paljon klassisia rakennuksia, monumentteja, suuria patsaita, mielenkiintoisia markkinakojua suomalaisine erikoisuuksineen ja niiden läheltä Laukontorin sataman, josta lähtevät laivat Pyhäjärvelle. Skandinavian suurimman sisämaakaupungin väestö on jatkuvasti kasvanut viime vuosina joten 210 000 asukkaineen se on yhtä suuri kuin Mainz tai Lyypeki Saksassa, Graz Itävallassa, Reims Ranskassa, Portsmouth Englannissa tai Eindhoven Alankomaissa. Länsi-Suomen suurin provinssikaupunki on noin 170 km

Helsingistä pohjoiseen. Se on Länsi-Suomen järviolueen pääkaupunki ja sen valtavilta ympäristöalueilta, kaupunki mukaan lukien, voi löytää 180 järven labyrintin. Kaupungin kokonaispinta-ala on 688 neliökilometriä, eli se on yhtä suuri kuin Helsingin kaupungin alue. Tästä 164,5 neliökilometriä koostuu järvistä.

Teollistumisen aikakautena Tampereesta muodostui työväenliikkeen keskus ja Suomen sisällissodan aikana 1918 kaupunki näkikin lukuisia raivoisia ja verisiä taisteluja punaisten ja valkoisten välillä.

Missään muussa Suomen kaupungissa ei ole niin monta ammattiteatteria kuin Tampereella, jossa niitä on peräti kymmenen. Monet mielenkiintoiset museot, kuten Nukke- ja pukumuseo (yli 5000 nukkea), Suomen Jääkiekkomuseo, ja Finnish Hockey Hall of Fame (MM-mestaruus 1995 ja 2011), Luonnontieteellinen museo, Vakoojamuseo mahdollisine "agenttitesteineen", Kenkämuseo, ja maailman ainoa Lenin-museo, ovat ehdottomasti käymisen arvoisia. Kaikille Tove Janssonin Muumien ystäville ja faneille on Muumimuseo, jossa on "Muumilaakso". Suosittelemme myös jatkuvasti muuttuvia näyttelyitä. Tämä vilkas, muttei ikinä kiireinen kaupunki tarjoaa useita puistoja, kuten Pyynikin puiston, jonka koko on noin 60 hehtaaria. Täältä voi löytää uimarantoja kesäisin ja rinteitä talvisin ja lämpiminä kesäkuukausina voit nauttia festivaaleista ja kaikentyyppisistä konserteista. Esimerkkinä vaikkapa tulevat "Itämeren tanssifestivaalit" ovat Eurooppatreffien kanssa samaan aikaan kesäkuussa.

Todella näkemisen arvoinen, Ortodoksisen kirkon ohella, on Tuomiokirkko, joka on rakennettu luonnonkivistä 1907 ja jossa on todella ainutlaatuinen sisustus.

Vuonna 1923 Tampereesta tuli piispan asuinpaikka. Kun uusi Tampere-talo rakennettiin 1990, siitä suunniteltiin Skandinavian suurin kongressi- ja konserttisali ja koska uusia hotelleja rakennetaan paraikaa lisää, Tampereesta on tulossa yhä enemmän kongressikaupunki. Näsinneulan 168 metriä korkea näkötorni pyörivine näköalaravintoloinen näkyy kaikkialle jo kaukaa. Se on tämän entisen teollisuuskaupungin maamerkki, joka tarjoaa todella mahtavat näkymät molemmille järville.

Vuonna 2008 Tampere valittiin UNICEF-kaupungiksi ja se kuuluu myös UNION of the BALTIC CITIES-järjestöön. Olemalla jäsen Kaupunkeja lapsille-järjestössä, Tampere pitää itseään lasten ja nuorten kaupunkina ja se myös tarjosi ensimmäisen lapsiasiamiehen lapsille Suomessa. Ystävyydekaupunkeja tällä Suomen kolmanneksi suurimmalla kaupungilla ovat muun muassa Essen ja Chemnitz Saksassa, Linz Itävallassa, Syracuse USA:ssa, Saskatoon Kanadassa, Norrköping Ruotsissa, Trondheim Norjassa, Odense Tanskassa ja Nizni Novgorod Venäjällä. Kun miltei kaikkia suomalaisia kaupunkeja johtaa nykyään kaupunginjohtaja, Tampereella on perinteinen pormestari, jota virkaa hoitaa Timo P. Nieminen.

Kaupungin julkisessa liikenteessä ajaa 144 bussia, joten kaupunki tarjoaa hyvän ja kohtuullisen julkisen liikennesysteemin ja koska kaikki suosituimmat nähtävyydet ovat viiden kilometrin säteellä keskustasta, on niihin helppoa ja mukavaa löytää tiensä. Alueen pisimmän ja vanhimman moreeniharjanteen laelta löytyy kaupungin läntisin kaupunginosa Pyynikki.

162 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitseva 26 metrin korkuinen näkötorni rakennettiin 1929 ja sieltä avautuvat hienot maisemat. Pyynikin kupeessa on Pispala, kenties Suomen kuuluisin asuinalue. Siellä sijaitsee yksi vierailukohteistamme, Suomen vanhin yleinen sauna. Rajaportin Sauna on yli 100 vuotta vanha ja edelleen käytössä. Pispala on 3 kilometrin päässä kaupungin keskustasta ja jos kävelee 300 askelmaa harjun laelta, voi nähdä

erilaisia taloja, joista varhaisimmat ovat maalaisten rakentamia, sitten työläisasuntoja v. 1890 asti, ja lopulta nykyisiä keskiluokkaisten ja rikkaiden taloja. Entisinä aikoina suurin osa taloista rakennettiin ilman sen kummempaa asemakaavaa. Samalla kun voi vierailla Mukamas-nukketeatterissa, voi samalla rentoutua suosituilla Tahmelan uimarannalla. Joka puolella aluetta kasvaa erilaisia puita, kasveja ja marjoja.

Jossain vaiheessa saatat huomata, että Tampere on kasvanut kahden järven väliselle niemekkeelle, nimittäin Pyhäjärven (207 neliökm), joka on paikoin 46 metriä syvä, ja Näsijärven (256 neliökm). Tämä tarkoittaa, että ympärillä on joltisestikin vettä. Pohjoispuolella on Näsijärvi, jossa kerran laskettiin olevan 646 saarta, kun taas eteläinen Pyhäjärvi on paratiisi kaikille kalamiehille, jotka haluavat pyydystää komeita kuhia.

Nykyisin Tampere on yksi Suomen suosituimmista kaupungeista.

Työmahdollisuudet, yliopistot, hyvä kaupunkisuunnittelu,

kulttuuritapahtumat ja mahdollisuudet viettää aikaa puhtaassa virkistävässä ja kauniissa luonnossa muutaman minuutin matkan päässä tekevät tästä kaupungista kiinnostavan ja ihastuttavan jo toisella silmäyksellä.